

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

Warszawa, 15.03.2010 r.

RPO-603857-VI/08/KP

00-090 Warszawa Tel. centr. 0-22 551 77 00
Al. Solidarności 77 Fax 0-22 827 64 53

Pan
Andrzej Matejuk
Komendant Główny Policji

Kierowniczemu Biura Komendanta Głównego

Pragnę przedstawić Panu Komendantowi sygnalizowane w skargach kierowanych do Rzecznika problemy związane ze stosowaniem przyrządów do pomiaru prędkości pojazdów w ruchu drogowym.

Błędne rejestrowanie prędkości przez fotoradary może być wynikiem ich nieprawidłowego ustawienia lub wad technicznych tych urządzeń. Skutkiem nieprawidłowych pomiarów prędkości lub ich wadliwej rejestracji przez fotoradary może być karanie za naruszenie dopuszczalnych norm prędkości kierowców, którzy w istocie nie naruszyli dozwolonej prędkości. W otrzymywanych skargach obywatele twierdzą, iż urządzenia rejestrujące prędkość kierowców na drodze rejestrowały inne wartości niż prędkość wskazywana na tarczy ich pojazdu.

Zgodnie z szacunkowymi danymi, którymi dysponuje Główny Urząd Miar w latach 2008 - 2009 na terenie całego kraju poddano prawnej kontroli metrologicznej 5321 szt. przyrządów do pomiaru prędkości pojazdów w ruchu drogowym. Przy czym około 23% ogólnej liczby przyrządów zgłoszonych do kontroli to zgłoszenia wykonane z przekroczeniem terminów określonych w przepisach rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 7 stycznia 2008 r. w sprawie prawnej kontroli metrologicznej przyrządów pomiarowych (Dz.U. Nr 5, poz. 29).

Przyczyn tego stanu rzeczy należy upatrywać - w opinii Prezes Głównego Urzędu Miar - w awaryjności przedmiotowych przyrządów oraz braku doraźnych środków finansowych ich użytkowników. Jednocześnie w przypadku zgłoszeń przyrządów do legalizacji ponownej po upływie okresu ważności legalizacji pierwotnej albo poprzedniej legalizacji, zgłaszający deklarowali, że w tym okresie przyrządy nie były używane.

Drugim, poważnym problemem sygnalizowanym przez Skarżących wydają się być obowiązujące przepisy, które nie przewidują konieczności okresowego, regularnego przeprowadzania kontroli rozmieszczenia znaków drogowych, skorelowanej z okresową kontrolą urządzeń samorejestrujących prędkość kierowców (fotoradarów).

W myśl § 3 pkt 8 *rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 23 września 2003 roku w sprawie szczegółowych warunków zarządzania ruchem na drogach oraz wykonywania nadzoru nad tym zarządzaniem* (Dz.U. z 2003 r. Nr 177, poz. 1729) organ zarządzający ruchem jest zobowiązany do przeprowadzania kontroli prawidłowości zastosowania i funkcjonowania nie tylko znaków drogowych, ale również sygnalizacji świetlnej oraz urządzeń bezpieczeństwa ruchu drogowego. Czynności kontrolne prowadzone są w celu weryfikacji ich zgodności z zatwierdzoną organizacją ruchu na danym odcinku drogi. Konkretyzacją wskazanego wymogu jest zawarta w § 12 ust. 5 rozporządzenia dyspozycja dla organu zarządzającego ruchem do przeprowadzania kontroli również pod względem prawidłowości zastosowania, wykonywania oraz funkcjonowania i utrzymania m.in. wszystkich znaków drogowych umieszczonych na drogach podległych danemu organowi. Do zarządcy drogi nie należy natomiast przeprowadzenie kontroli nieprawidłowego rozmieszczenia lub rejestrowania prędkości przez fotoradary czy przeprowadzanie okresowej kontroli stanu technicznego urządzeń samorejestrujących prędkość kierowców. Tymczasem przyczyną powstania problemów sygnalizowanych przez skarżących może być brak korelacji pomiędzy rozmieszczaniem znaków drogowych, a rozmieszczaniem urządzeń samorejestrujących.

W sygnalizowanych Rzecznikowi sprawach, oraz w opiniach zamieszczonych na portalach społecznościowych obywatele odmawiali przyjęcia mandatu wskazując, jako przyczynę brak prawidłowego rozmieszczenia znaków drogowych i radarów lub nieprawidłowy kąt pomiaru prędkości, tj. kąt nachylenia urządzenia pomiarowego do osi drogi względem nadjeżdżającego pojazdu. Przedmiotem badania sądu były w takich przypadkach dokumenty legalizacyjne fotoradaru, natomiast nie brano pod uwagę prawidłowości rozmieszczenia znaków drogowych, organizacji ruchu czy lokalizacji fotoradaru, jego nachylenia w stosunku do osi nadjeżdżającego pojazdu czy prawidłowości samorejestracji prędkości przez urządzenie pomiarowe.

Opisane trudności mogą w opinii Rzecznika wskazywać na potrzebę przeprowadzania okresowych kontroli urządzeń rejestrujących prędkość kierowców na drodze, a także kontroli prawidłowości rozmieszczenia znaków drogowych, w szczególności dotyczących ograniczenia prędkości. Kontrola prawidłowości lokalizacji znaków drogowych, wskazujących dopuszczalną prędkość powinna być przeprowadzana w korelacji z kontrolą prędkości zaprogramowaną w fotoradarach.

Zasady oznaczania miejsc, w których zainstalowano urządzenia automatycznie rejestrujące prędkość zostały określone w *rozporządzeniu Ministrów Infrastruktury oraz Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 31 lipca 2002 r. w sprawie znaków i sygnałów drogowych* (Dz. U. Nr 170 poz. 1393, z późn. zm.), znowelizowanym ostatnio rozporządzeniem z dnia 23 września 2008 r. (Dz. U. Nr 179 poz. 1104). Przepisy rozporządzenia wprowadzają znak pionowy oznaczony, jako D-51, informujący o miejscach „automatycznej kontroli prędkości”, w których prędkość jazdy jest kontrolowana i rejestrowana przez fotoradary. Zmiany do rozporządzenia z dnia 31 lipca 2002 r. w sprawie znaków i sygnałów drogowych weszły w życie w terminie 60 dni od dnia ogłoszenia tekstu nowelizacji, tj. w dniu 9 grudnia 2008 r. Wskazane w rozporządzeniu oznaczenie znakiem D-51 z odpowiednim wyprzedzeniem informuje kierujących o zainstalowanym w pasie drogowym urządzeniu rejestrującym prędkość i zostało uznane przez prawodawcę, jako wystarczające z punktu widzenia bezpieczeństwa ruchu drogowego. Kierujący pojazdem, posiadając informacje o ograniczeniu prędkości i

jej rejestrowaniu może zmniejszyć prędkość pojazdu w sposób bezpieczny, nietworzący zagrożenia bezpieczeństwa dla innych użytkowników dróg. Problem pojawia się w sytuacji, gdy oznaczenie jednym ze znaków wskazujących na występowanie ograniczenia prędkości (np. znakiem D-42 „obszar zabudowany” lub B-33 „ograniczenie prędkości”) zostało umieszczone nieprawidłowo, natomiast przed postawieniem fotoradaru nie przeprowadzono kontroli rozmieszczenia tych znaków. W takim przypadku kierowca ukarany mandatem za przekroczenie prędkości praktycznie nie ma możliwości wykazania, iż został ukarany niesłusznie. W szczególności, gdy po pewnym czasie od takiego zdarzenia następuje nieudokumentowana zmiana rozmieszczenia znaków wskazujących na występowanie obszaru ograniczenia prędkości.

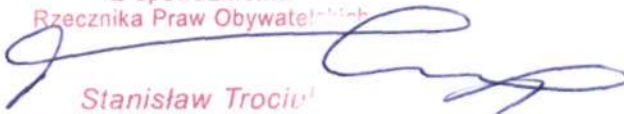
Jednocześnie kierowca ukarany mandatem nie ma także możliwości wykazania, iż fotoradar został zlokalizowany nieprawidłowo z uwagi na jego kąt nachylenia względem osi drogi. Ten problem nabiera szczególnego znaczenia w przypadku ukarania mandatem za przekroczenie dopuszczalnej prędkości o jeden lub dwa, trzy kilometry na godzinę. W jednej z badanych spraw Skarżący poinformował, iż policjant pytany o potwierdzenie prawidłowości pomiaru prędkości dokonanego radarem nie potrafił potwierdzić prawidłowości działania radaru, podać numeru certyfikatu urządzenia pomiarowego, ani informacji o świadectwie legalizacji ponownej. Skarżący jest specjalistą zajmującym się homologacją fotoradarów na terenie Niemiec. Twierdzi, iż na mandatach litewskich za przekroczenie prędkości wpisuje się zarówno numer przyrządu pomiarowego oraz świadectwo jego legalizacji, natomiast na dokumentacji niemieckiej na zdjęciu z fotoradaru przekazywanym kierowcy można odczytać oprócz danych zawartych w świadectwie legalizacji, dodatkowo numer uprawnień odczytującego pomiar. Dokumenty polskie dotyczących odczytów z fotoradarów nie wskazują lokalizacji fotoradaru, a ze zdjęcia nie można odczytać czy istotnie w miejscu odczytu fotoradaru obowiązywało określone ograniczenie prędkości.

Sygnalizowane problemy wpływają pośrednio na bezpieczeństwo użytkowników dróg, ale przede wszystkim narażają kierowców na ponoszenie wszystkich konsekwencji wynikających z naruszenia przepisów ruchu drogowego, takich jak konieczność zapłacenia mandatu, a w przypadku przekroczenia 24 punktów, konieczność poddania się kontrolnemu sprawdzeniu kwalifikacji, co może być

wyjątkowo dotkliwą karą w przypadku kierowców posiadających uprawnienia z kilku kategorii. Wykazanie w postępowaniu wyjaśniającym lub przed sądem, iż przyczyną zarejestrowanego przez fotoradary naruszenia ograniczeń prędkości było w istocie nieprawidłowe funkcjonowanie urządzenia rejestrującego prędkość lub nieprawidłowe rozmieszczenie znaków drogowych jest w praktyce niemożliwe.

Biorąc pod uwagę sygnalizowane w skargach obywateli trudności kierowców, działając na podstawie art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz.U. z 2001 r., Nr 14, poz. 147) zwracam do Pana Komendanta z uprzejmą prośbą o zbadanie zasygnalizowanych problemów i poinformowanie o zajęтым stanowisku.

Z poświęceniem

Z upoważnienia
Rzecznika Praw Obywatelskich

Stanisław Trociński
Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich